

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Županijski sud u Zagrebu kao sud drugog stupnja, u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda Vande Senta kao predsjednice vijeća te Marijana Vugića kao suca izvjestitelja i kao člana vijeća i Gordane Bošković Majerović kao člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Eduarda Alvesa da Silve iz Zagreba, Kostanjevac 4c, OIB: 63408848153, zastupan po punomoćniku Ivici Crniću, odvjetniku iz Zagreba, protiv I.tuženika Zdravka Mamića iz Zagreba, Tuškanac 52, OIB: 6719501892 i II.tuženika Maria Mamića iz Zagreba, Lička 33, OIB: 57129101654, obojica zastupani po punomoćniku Krešimiru Čurkoviću, odvjetniku iz Zagreba, radi utvrđenja ništavosti i stavljanja izvan snage javnobilježničke isprave, odlučujući o žalbi I. i II.tuženika protiv presude Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P-4633/11-28 od 17. siječnja 2014. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 5. svibnja 2015. godine,

p r e s u d i o j e

I Odbija se žalba I.tuženika kao neosnovana i potvrđuje se presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P-4633/11-28 od 17. siječnja 2014. godine u točki I izreke alineja 3 u odnosu na odredbu čl. 9. alineja 5. Ugovora o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2014. godine koji je zaključen između tužitelja i I.tuženika u dijelu u kojem je ugovoreno da pokrovitelju (I.tuženiku) pripadaju sredstva ostvarena po osnovi transfera preko 50% iznosa.

II Odbija se žalba I. i II.tuženika kao neosnovana i potvrđuje se navedena presuda u točki I izreke alineja 4. u odnosu na odredbu čl. 9. alineja 5. Ugovora o ustupanju ugovora od 16. travnja 2007. godine sklopljenog između tužitelja i I. i II.tuženika u dijelu u kojem je ugovoreno da II.tuženiku pripadaju sredstva ostvarena po osnovi transfera preko 50% iznosa, te u čl. 20. st. 1. Ugovora u dijelu koji se odnosi na poslove zastupanja i predstavljanja tužitelja po tuženiku nakon 16. travnja 2011. godine.

III Preinačuje se navedena presuda u točki I izreke alineja 1., 2. i 5., te u preostalom dijelu alineje 3. i 4. koji nije obuhvaćen točkom I i II izreke ove presude, te u točki II i III izreke i sudi:

Odbija se tužitelj s tužbenim zahtjevom da se utvrdi:
- da je ništav Ugovor o ulaganju od 25. veljače 2001. godine sklopljen između tužitelja Eduarda Alvesa da Silve i I.tuženika Zdravka Mamića,

- da je ništav Ugovor o posredovanju i zastupanju od 25. veljače 2001. godine sklopljen između tužitelja Eduarda Alvesa da Silve i I.tuženika Zdravka Mamića,

- u preostalom dijelu koji nije obuhvaćen točkom I izreke ove presude ništav Ugovor o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine sklopljen između tužitelja Eduarda Alvesa da Silve i I.tuženika Zdravka Mamića ovjeren u uredu javnog bilježnika Milke Čergar iz Sesveta pod brojem Ov-8179/04 od 18. svibnja 2004. godine i Ov-24098/2006 od 17. listopada 2006. godine na kojem je javni bilježnik potvrdio ovršnost pod svojim brojem Ou-33/2011 od 14. ožujka 2011. godine,

- da je u preostalom dijelu koji nije obuhvaćen točkom II izreke ove presude ništetan Ugovor o ustupanju ugovora od 16. travnja 2007. godine sklopljen između tužitelja Eduarda Alvesa da Silve i I.tuženika Zdravka Mamića i II.tuženika Maria Mamića, potvrđen (solemniziran) u uredu javnog bilježnika Milke Čergar iz Sesveta pod brojem Ov-9678/07 od 16. travnja 2007. godine,

- da je ništetan aneks Ugovora o posredovanju i zastupanju ugovora o ulaganju od 16. travnja 2007. godine u dijelu u kojem je sklopljen između tužitelja Eduarda Alvesa da Silve i I.tuženika Zdravka Mamića, potvrđen (solemniziran) u uredu javnog bilježnika Milke Čergar iz Sesveta pod brojem Ov-9751/07 od 16. travnja 2007. godine.

Stavlja se izvan snage javnobilježnička isprava – Ugovor o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine sklopljen između tužitelja Eduarda Alveza da Silve i I.tuženika Zdravka Mamića na kojem je javni bilježnik Milka Čergar iz Sesveta potvrdila ovršnost pod svojim brojem Ou-33/2011 od 14. ožujka 2011. godine u vezi s ugovorom o ustupanju ugovora od 16. travnja 2007. godine, a na osnovi koje je dopuštena ovrha koja se vodi pred Općinskim građanskim sudom u Zagrebu u predmetima pod poslovnim brojem Ovr-1575/11 i Ovrpl-4511/11.

Svaka stranka snosi svoj trošak postupka.

IV Odbija se tužitelj sa zahtjevom za naknadu troška sastava odgovora na žalbu.

Obrazloženje

Presudom suda prvog stupnja utvrđeno je da su ništavi i ništetni ugovori sadržaja kako je to pobliže opisano pod točkom I izreke. Stavljena je izvan snage javnobilježnička isprava – ugovor o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine sadržaja kako je to pobliže opisano pod točkom II izreke. Naloženo je I. i II.tuženiku da tužitelju naknade parnični trošak u iznosu od 182.500,00 kn (točka III izreke).

Protiv ove presude žale se I. i II.tuženi iz svih žalbenih razloga iz čl. 353. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 - dalje: ZPP) s prijedlogom da se pobijana presuda preinači sukladno žalbenim navodima ili ukine.

U odgovoru na žalbu tuženika tužitelj osporava osnovanost navoda žalbe i predlaže da se odbije kao neosnovana uz dosudu troška sastava odgovora na žalbu.

Žalba je djelomično osnovana.

Sud prvog stupnja utvrđuje, a to među strankama nije ni prijeporno, da je dana 25. veljače 2001. godine između tužitelja, I. tuženika i Helia Augusta Suzana zaključen Ugovor o

ulaganju, pri čemu u odnosu na bitne odredbe toga Ugovora a koje su odlučne za odlučivanje o osnovanosti tužbenog zahtjeva, ukazuje se na odredbu čl. 1.2. kojim je ugovoreno da se ugovor sklapa s intencijom da suradnja po tom ugovoru traje do kraja profesionalne karijere nogometaša, zatim na čl. 10. kojim je ugovoreno da se Ugovor zaključuje na neodređeno vrijeme. Nadalje, čl. 2. je ugovoreno da će I.tuženik (dalje pokrovitelj) voditi kompletnu brigu oko karijere nogometaša sve do okončanja njegove karijere kao profesionalnog nogometaša kako u tuzemstvu tako i u inozemstvu, nadalje, konstatirano je da je nogometaš istog dana zaključio s pokroviteljem i punomoćnikom (Helio Augusto Suzano) ugovor o posredovanju i zastupanju i koji ugovor je sastavni dio ovog Ugovora, ugovoreno je da je zajednički cilj i interes stranaka omogućiti i ostvariti uvjete za zaključenje najpovoljnijeg ugovora o transferu nogometaša u nogometni klub u inozemstvu ili tuzemstvu, odnosno ostvariti uvjete za zaključenje i drugih ugovora vezanih uz profesionalnu karijeru nogometaša, a radi stjecanja dobiti po zaključenju tih ugovora, te su u svrhu postizanja tog cilja ugovorene prava i obveze ugovornih strana, pa je tako čl. 3. ugovoreno da je pokrovitelj isplatio punomoćniku i nogometašu iznos od 50.000 dolara, pokrovitelj se obvezao da će radi ostvarivanja cilja tog ugovora do okončanja profesionalne karijere u cijelosti voditi brigu o nogometašu, te mu svakodnevno biti na raspolaganju radi zadovoljenja svih njegovih potreba kao profesionalnog nogometaša i pružati mu maksimalnu pomoć i podršku u medijskoj i marketinškoj, kao i u njegovoj promociji, te mu pružiti potpunu i sveobuhvatnu pomoć a među njima posebno se navodi pravna pomoć koja obuhvaća kompletnu pravnu zaštitu, medicinska pomoć koja obuhvaća dodatnu brigu i zdravlje izvan brige koju će nogometaš ostvariti u klubu, stručnu pomoć koja uključuje dodatne treninge radi poboljšanja opće i posebne kondicije nogometaša, te dodatni rad sa stručnjacima radi apsolutnog poboljšanja psihofizičke, motorične, taktičke i tehničke sposobnosti nogometaša, zatim se je pokrovitelj obvezao u slučaju potrebe nogometašu osigurati odgovarajući smještaj, ukoliko isti ne bude bio riješen na drugi način (od strane kluba), a pokrovitelj se obvezao nogometašu osigurati i svaku drugu pomoć za koju bi se pojavila potreba tijekom trajanja tog ugovora a radi ostvarivanja zajedničkog cilja koji je predmet ugovora.

Člankom 4. je ugovoreno da ugovorne strane utvrđuju, a imajući u vidu kompletan odnos i sveobuhvatno ulaganje između pokrovitelja i nogometaša, da će do kraja karijere profesionalnog nogometaša sve transfere, te primanja na bazi marketinga i članka 5. st. 2. tog ugovora koji nogometaš ostvari kao profesionalni nogometaš, dijeliti u omjeru 25% pokrovitelju, 25% punomoćnik i 50% nogometaš, a također i sva ostala primanja (što uključuje: plaću, premije i isto), koje nogometaš ostvari kao profesionalni nogometaš u istom omjeru, nadalje ugovoreno je da pokrovitelju pripada pravo i na naknadu uloženi i angažiranih sredstava u osobu nogometaša i to u visini od 50.000 američkih dolara koji su doznačeni nogometašu i punomoćniku, nadalje, čl. 5.1. ugovoreno je da nogometaš ovlašćuje pokrovitelja da u njegovo ime vodi sve pripremne radnje vezane uz realizaciju ugovora o posredovanju i zastupanju zaključenog s pokroviteljem istoga dana, te da ga ovlašćuje da ga zastupa u svim poslovima vezanim za te pripremne radnje, kao što je i čl. 6. ugovoreno da radi osiguranja svojih prava pokrovitelj ima pravo zaključiti policu osiguranja za slučaj nezgode ili smrti na ime nogometaša vinkuliranu u korist pokrovitelja do visine uloženi sredstava iz tog ugovora. Nadalje, člankom 6. su ugovorene obveze nogometaša, a među njima i da se obvezuje poštivati sva pravila i poslovne običaje vezane uz status profesionalnog nogometnog igrača, dok je čl. 12.3. i 4. ugovoreno da pokrovitelju po tom članku pripada pravo na neposrednu prisilu ovrhe za slučaj da dođe do nepostupanja nogometaša prema odredbama tog članka ugovora s tim da u prijedlogu za ovrhu pokrovitelj može odrediti visinu i dospijeće tražbine kao i predmet ovrhe.

Nadalje, utvrđeno je, a što među strankama nije ni prijeporno, da je istog dana sklopljen i Ugovor o posredovanju i zastupanju između istih osoba, kao sastavni dio ugovora o ulaganju te je čl. 1. ugovoreno da se tim ugovorom utvrđuju međusobna prava i obveze vezano za posredovanje i zastupanje nogometaša, u odnosu na sve radnje vezane uz njegov cjelokupni nogometni angažman u tuzemstvu i inozemstvu, uz utvrđenje naknade – provizije i obima poslova koje će pokrovitelj obavljati u ime i za račun nogometaša. Tim ugovorom stavljena je izvan snage punomoć koju je nogometaš dao svom punomoćniku Heliu Augustu Suzanu, čl. 2. je ugovoreno da pokrovitelj kao posrednik i zastupnik nogometaša ima pravo zastupanja nogometaša pred svim nogometnim klubovima u tuzemstvu ili inozemstvu, radi pronalazjenja najboljeg ponuđača za profesionalni nogometni angažman nogometaša, da ga ima pravo predstavljati pred nogometnim klubovima, te da ima pravo samostalno u ime i za račun nogometaša voditi pregovore i predlagati zaključenje ugovora te posebno da ima pravo utvrđivati sve relevantne elemente takvih ugovora kao i samostalno poduzimati sve druge radnje i potpisivati sve akte koji su potrebni za ostvarivanje svrhe tog Ugovora. Nadalje, čl. 3. ugovorena je naknada pokrovitelju u onom istom iznosu i u odnosu na one transfere i primanja koje ostvari nogometaš a kako je to ugovoreno u čl. 4. Ugovora o ulaganju i to također do kraja igračke karijere nogometaša s tim da je čl. 6. tog Ugovora također ugovoreno da se on zaključuje na neodređeno vrijeme s namjerom da traje do kraja profesionalne igračke karijere nogometaša. Nadalje, ugovoreno je, a kao i u prethodno navedenom ugovoru, i to odredbom čl. 8.5. i 6. da ukoliko nogometaš ne postupi u skladu s odredbama tog Ugovora, da pokrovitelju i punomoćniku pripada pravo na neposrednu prisilnu ovrhu na imovini nogometaša opisanoj u tom članku s tim da pokrovitelj i punomoćnik u prijedlogu za ovrhu određuju visinu i dospijee tražbine po tom članku, kao i predmet ovrhe.

Nadalje, nije prijeporno da je između I.tuženika i tužitelja dana 17. svibnja 2004. godine sklopljen Ugovor o međusobnim pravima i obvezama, da je čl. 1. utvrđeno da je pokrovitelj obavljao sveobuhvatno ulaganje i potporu u osobni i profesionalni razvoj nogometaša od 2001. godine, da nogometaš potpisom ugovora potvrđuje da je pokrovitelj ispunio sve svoje obveze prema njemu te da prema pokrovitelju nema nikakvih prava osim navedenih tim ugovorom, da suradnja utvrđena tim ugovorom počinje od dana potpisa tog Ugovora koji se sklapa s obostranom namjerom da suradnja po istom traje do kraja profesionalne karijere nogometaša s tim da je čl. 20. propisano da se taj Ugovor zaključuje na neodređeno vrijeme. Nadalje, čl. 2. Ugovora je ugovoren zajednički cilj i interes a to je da se omoguće i ostali uvjeti za zaključenje najpovoljnijeg ugovora o transferu nogometaša u nogometni klub a sve radi stjecanja dobiti po zaključenju tih ugovora, utvrđuju se međusobna prava i obveze vezano za svrhu postizanja cilja, a posebno na međusobna prava i obveze ugovornih stranaka koja se odnose na ulaganja u osobu nogometaša od strane pokrovitelja, posredovanje i zastupanje nogometaša od strane pokrovitelja u odnosu na sve radnje vezane uz njegov cjelokupni nogometni angažman u tuzemstvu i inozemstvu, utvrđivanje obima poslova koje će pokrovitelj obavljati u ime i za račun nogometaša, profesionalne obaveze nogometaša i njegove obveze prema pokrovitelju, te utvrđivanje naknade za posao pokrovitelja. Nadalje, čl. 3. tog Ugovora su utvrđene obveze pokrovitelja koje su zapravo identične obvezama iz čl. 3. Ugovora o ulaganju iz 2001. godine s tim da se i utvrđuje da potpisom tog Ugovora nogometaš potvrđuje primitak iznosa od 100.000 € u smislu financijske pomoći.

Tim člankom, nadalje, ugovoreno je da pokrovitelj preuzima obveze i brigu oko nogometaša kao njegov posrednik i zastupnik na identičan način kao što je to i navedeno u čl. 2.1. i 2. Ugovora o posredovanju i zastupanju iz 2001. godine a što je razvidno i iz odredbe čl. 5. tog ugovora kojim je ugovoreno da pokrovitelj kao posrednik i zastupnik nogometaša ima pravo predstavljanja i zastupanja nogometaša pred svim nogometnim klubovima u tuzemstvu

ili inozemstvu radi pronalaženja najboljeg ponuđača za profesionalni nogometni angažman nogometaša. Nadalje, člankom 4. tog ugovora propisane su obveze nogometaša u smislu da svojim maksimalnim radom sve svoje sposobnosti i vještine, a posebno sportske, maksimalno razvija i koristi sa svrhom postizanja cilja tog Ugovora, da se obvezuje uredno i profesionalno izvršavati sve obveze koje proizlaze iz tog Ugovora, kao i druge obveze a vezane uz ljudsko i profesionalno ponašanje na način da ne dovede u pitanje ugled i čast pokrovitelja ili bilo koje treće osobe.

Odredbom članka 9. tog Ugovora ugovoreno je pravo na naknadu pokrovitelja, s tim da za razliku od odredbe čl. 4. Ugovora o ulaganju iz 2001. godine, ta naknada ne odnosi se samo na sveobuhvatno ulaganje pokrovitelja u nogometaša, nego i na poslove oko i u svezi predstavljanja i posredovanja i zastupanja nogometaša, s tim da u odnosu na ugovor o ulaganju te ugovor o posredovanju i zastupanju iz 2001. godine postotak naknade koji je nogometaš platiti pokrovitelju je smanjen s 25 na 20% dok primanja na temelju kojih mu pripada taj postotak su ostala ista kao i iz tih ugovora, pa tako i u odnosu na transfer jer pokrovitelju pripada cjelokupni transfer koji se ostvari. Nadalje, člankom 14. je propisano da u slučaju ukoliko dođe do nepostupanja nogometaša u skladu s tim ugovorom da pokrovitelju pripada pravo na neposrednu prisilnu ovrhu na imovini nogometaša opisane u tom članku s tim da može u prijedlogu za ovrhu odrediti visinu i dospijeće tražbine po tom članku, kao i predmet ovrhe.

Nadalje, među strankama nije ni prijeporno da je dana 16. travnja 2007. godine zaključen ugovor o ustupanju ugovora o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine i kojim ugovorom Zdravko Mamić Mariu Mamiću ustupa taj Ugovor, te da je aneksom Ugovora o posredovanju i zastupanju ugovora o ulaganju koji je zaključen između tužitelja u svojstvu nogometnog igrača, I.tuženika u svojstvu pokrovitelja i Helia Augusta Suzana u svojstvu punomoćnika dana 16. srpnja 2007. godine utvrđeno da su sklopljeni ugovori o posredovanju i zastupanju i ugovor o ulaganju na kojima su ovjereni potpisi po javnom bilježniku, da Helio Augusto Suzano potvrđuje da od potpisa tih ugovora pa do danas nije imao daljnjih ulaganja u tužitelja te da mu I.tuženik isplaćuje iznos od 300.000 USD na ime svih naknada koje bi mu temeljem čl. 1. tih ugovora pripadale, te da Helio Augusto Suzano izlazi iz ugovornog odnosa s pokroviteljem i nogometašem.

Sud prvog stupnja, a izdvojeno od svog kasnijeg obrazloženja, a vezano uz čl. 12. Ugovora od 17. svibnja 2004. godine navodi da je ta odredba suprotna pozitivnim zakonskim propisima koji su propisani ZOO a posebno u dijelu gdje je ugovorena obveza nogometaša da o kraja svoje profesionalne karijere mora isplaćivati I.tuženiku 20% od svojih neto primanja po svim osnovama kao i kompletan transfer koji se ostvari, a posebno stoga što je člankom 20. Ugovora ugovoreno da se taj Ugovor zaključuje na neodređeno vrijeme.

Nadalje, u daljnjem dijelu obrazloženja, sud prvog stupnja obrazlaže, a uzimajući u obzir sadržaj ugovora iz 2001. i 2004. godine, da je iz tih ugovora razvidno da je njima izričito ugovoreno da će pokrovitelj zastupati nogometaša i u njegovo ime posredovati u njegovim transferima i drugim poslovima, a radi stjecanja dobiti, te u ime nogometaša posredovati radi pronalaženja najboljeg ponuđača za profesionalni nogometni angažman, dakle svi ti ugovori su ugovori koji predstavljaju ugovore sportskog prava. Slijedom toga da I.tuženik kao klupski dužnosnik Dinama nije smio biti menadžer tužitelja jer se na pravni status nogometaša mora primijeniti u to vrijeme važeći propisi FIFA-e i HNS-a i čija pravila štite položaj nogometaša, pa između ostalog, i na način da svaki posrednik je obvezan koristiti FIFA-in uobičajeni ugovor koji se može nadopuniti dodatnim sporazumom, ali ti dodatni sporazumi i dalje ostaju

u sferi sportskog prava. Stoga sud prvog stupnja zaključuje da ti ugovori nisu ugovori građansko pravne prirode.

Prema pravilima FIFA-e iz 2000. godine ugovor sklopljen između nogometaša i posrednika može trajati 2 godine s mogućnošću pisanog produženja te dakle, takav ugovor ne može trajati doživotno, ugovori iz 2001., 2004. i 2007. godine nisu prijavljeni HNS-u već je prijavljen samo ugovor sklopljen dana 15. srpnja 2007. godine sklopljen između tužitelja i Maria Mamića, i koji nije sporan među strankama.

Sud prvog stupnja poziva se i na odredbe čl. 27. Zakona o športu („Narodne novine“ broj 11/97, 13/98 i 24/01) koji obvezuje sportske saveze, pa tako i HNS da svojim općim aktom urede materiju, posredovanje i zastupanje, i ti akti su u slučaju prijepora izvor prava po kojima se mora presuđivati konkretni slučaj a upravo prema Pravilniku HNS-a o radu posrednika u transferima igrača koji je donesen 25. kolovoza 2001. godine također proizlazi da ugovor između igrača i posrednika može trajati 2 godine uz pisanu obnovu, iznos naknade koji pripada igraču se obračunava temeljem osnovnog godišnjeg prihoda isključujući privilegije, dok naknada posredniku je određena s 5% ako nije ugovoren drugi postotak te da posrednici moraju koristiti uobičajene ugovore te takve ugovore dostavljati savezu, a savez FIFA-i. Stoga sud zaključuje da ugovori koje je sklopio tužitelj s tuženicima su u protivnosti s pravilima FIFA-e i HNS-a obzirom da je tužitelj prema tim ugovorima vezan do kraja profesionalne karijere, a postotak naknade najprije iznosi 25%, a potom 20% od svih njegovih neto prihoda po svim osnovama, bez prava na bilo kakvu naknadu po osnovi transfera. Nadalje, sud prvog stupnja zaključuje da ugovori od 25. veljače 2001. i 17. svibnja 2004. godine preneseni su na II.tuženika ugovorom o ustupanju ugovora od 16. travnja 2007. godine, a II.tuženik je u to vrijeme bio licencirani posrednik za transfer igrača i imao je licencu od 4. travnja 2006. pa do 8. ožujka 2012. godine, što sve dokazuje da se radilo o ugovorima sportskog prava.

Nadalje, sud prvog stupnja zaključuje da, kao što to proizlazi iz pravilnika FIFA-e i HNS-a, da ugovori licenciranog posrednika mogu imati dodatne odredbe, ali zbog tih dodatnih odredbi takav ugovor ne postaje ugovor građanskog prava pa zbog toga i takvi ugovori moraju biti sastavljeni prema pravilima FIFA-e i HNS-a i moraju se prijaviti HNS-u, a dodatne odredbe tih ugovora ne smiju prelaziti uobičajene propisane standarde trajanja ugovora i visini pripadajućeg postotka na ime provizije posredniku.

Sud prvog stupnja zaključuje, a ako bi se i smatralo da se ne radi o ugovorima sportskog prava, da su ti ugovori ništetni prema tekstu novog ZOO, pri čemu se i citira odredba čl. 141. starog ZOO, a razloge za takav zaključak sud nalazi u utvrđenim činjenicama da je u vrijeme sklapanja ugovora, a i kasnije tijekom godina I.tuženik bio visoki klupski dužnosnik i punomoćnik Dinama a istodobno i tužiteljjev menadžer, da je tužitelj došao s 16 godina u Hrvatsku i prva dva ugovora iz 2001. godine potpisao je na dan punoljetnosti, da se radilo o mladoj osobi sa slabim poznavanjem hrvatskog jezika koji je pritom bio i pravno neuk, da je I.tuženik bio utjecajna osoba koja mu je mogla omogućiti ili onemogućiti razvoj sportske karijere zbog čega je bio tužitelj u potpunoj ovisnosti od I.tuženika i u takvom odnosu potpisao ugovore, a pogotovo ugovore iz 2001. godine iz kojih proizlazi da tužitelju pripada samo 50% njihovih prihoda što sve upućuje na zelenaški ugovor. Nadalje, sud takve ugovore smatra i nemoralnim, pa tako i ništavim, jer je tim ugovorima ograničena igračeva osobna i poslovna sloboda, a što prema standardima hrvatskog društva nije moralno, pa se iz tog aspekta sukladno čl. 103. ZOO/91 ti ugovori protivni moralu društva.

Vezano uz prihvaćanje tužbenog zahtjeva da se stavi izvan snage javnobilježnička isprava – ugovor o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine, sud pozivom na odredbe tada važećeg Zakona o javnom bilježništvu i Ovršnog zakona zaključuje da su te odredbe obvezivale javnog bilježnika na provođenje određene procedure, a to je da prije potvrde o ovršnosti utvrdi opseg i visinu tražbine, a što nije učinjeno a niti postoji bilo kakav dokument iz kojeg bi javna bilježnica na bilo koji način mogla utvrditi opseg obveze pa javna bilježnica nije smjela solemnizirati takav ugovor a još manje staviti potvrdu ovršnosti. Naime, tražbina pokrovitelja iako naznačena s 20% je stvarno neutvrdiva pa dana potvrda o ovršnosti je u direktnoj suprotnosti s jasnim i prisilnim odredbama Zakona o javnom bilježništvu i Ovršnog zakona, pa je zbog ništavosti bilo potrebno staviti izvan snage javnobilježničku ispravu.

Prije svega, valja reći, da odlučujući trenutak za ocjenu ništavosti odnosno ništetnosti (dalje ništetnost) ugovora je vrijeme njegovog sklapanja dakle, treba polaziti od stanja činjenica kako je postojalo u trenutku sklapanja ugovora, tako da okolnosti koje su nastupile nakon sklapanja takvih ugovora nisu odlučne za ocjenu da li se radi o ništetnim ugovorima nego spadaju u područje izvršenja sklopljenih ugovora. Odgovara da sud po službenoj dužnosti pazi na ništetnost, ali, a kako se je sudska praksa o tome izjasnila, u okviru razloga za ništetnost koji su istaknuti od strane tužitelja.

Iz stanja spisa je razvidno da tužitelj glede razloga ništavosti ističe da postoje ništetne odredbe koje su takve pravne naravi da ugovori u kojima su sadržane te odredbe su u cijelosti ništetni pri čemu ističe slijedeće:

- da se ugovori sklapaju na rok do kraja profesionalne karijere igrača, iako prisilni propisi dopuštaju trajanje ugovora s jednim posrednikom na najdulje četiri godine,

- naknada (postotak) posrednicima I. i II.tuženiku ugovara se, suprotno prisilnim propisima, u odnosu na sva igračeva primanja, iako je naknadu dopušteno ugovoriti samo do iznosa osnovne igračeve plaće, tj. nije dopušteno ugovoriti u odnosu na ostala igračeva primanja zbog čega se radi o naknadi koja je zelenaška (lihvarska), koja naknada, kao i rok na koji su sklopljeni ugovori su nemoralni, a razlog nemoralnosti tužitelj nalazi u tome što ih je s tužiteljem sklapao I.tuženik kao posrednik iako je istodobno bio i dužnosnik nogometnog kluba Dinama (dalje NK Dinamo), dakle, osoba u sukobu interesa, a koja je pri tome imala utjecaj na razvoj i zastoj igračeve karijere,

- da su ugovori zelenaški (lihvarski) jer su sklopljeni u uvjetima ovisnosti tužitelja od utjecaja I.tuženika na igračevu profesionalnu karijeru.

Radi ocjene pravne prirode ugovora koji su sklopljeni između stranaka i čija ništetnost se traži potrebno je ukazati na propise koji jesu, ili bi mogli biti od utjecaja na takvu ocjenu.

U vrijeme sklapanja Ugovora iz 2001. godine bio je na snazi Zakon o športu (Narodne novine broj 111/97, 13/98 i 24/01 – dalje ZŠ) te je odredbom čl. 24. tog zakona bilo propisano da radi promicanja obavljanja športskih djelatnosti i ostvarivanja drugih zajedničkih interesa, osobito radi sudjelovanja u športskim natjecanjima osnivaju se športski savezi, zajednice športskih udruga i saveza i zajednice športskih udruga i to: na razini države državni nacionalni športski savezi, na razini županija i Grada Zagreba športski savezi i zajednice športskih udruga i saveza, na razini gradova i općina mogu se osnivati zajednice sportskih klubova odnosno sportskih udruga. Športski nacionalni savezi, pa dakle i Hrvatski nogometni savez, a sukladno čl. 27. tog zakona u svom djelokrugu na odgovarajućoj razini osobito potiču i promiču odgovarajući šport odnosno športske aktivnosti....uređuju pitanja koja se tiču registracije

športaša, statusa športaša i drugih športskih djelatnika, te disciplinske odgovornosti športaša i športskih djelatnika.

Nakon toga donesen je Zakon o športu (Narodne novine broj 71/06 – dalje: ZŠ) koji je u čl. 5. propisivao koje su osobe u sustavu športa propisujući da sustav športa u Republici Hrvatskoj čine fizičke osobe, pravne osobe i školska športska društva koja se osnivaju bez pravne osobnosti, a među fizičkim osobama, uz ostale, navedeni su i menageri u športu. Člankom 12. dana je definicija što je to menager u športu, a to je osoba koja je prema pravilima nacionalnog saveza ovlaštena obavljati poslove posredovanja prelaska športaša iz jednog športskog kluba u drugi športski klub. Člankom 46. st. 2. tog zakona propisano je da se na nacionalnoj razini i na razini jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave može osnovati samo jedan športski savez za jedan šport, pa, dakle, postoji i Hrvatski nogometni savez, s tim da po čl. 47. st. 4. tog zakona nacionalni športski savez uređuje sustav natjecanja u športu za koji je osnovan i druga pitanja za čije je uređivanje ovlašten prema odredbama tog zakona, te donositi pojedinačne akte kad je za to ovlašten. Stavkom 6. toga članka je propisano da nacionalni i športski savez općim aktima pored pitanja iz stavka 4. tog članka uređuje i uvjete koje moraju ispunjavati športski klubovi da bi stekli profesionalni status, pitanja koja se odnose na posljedice koje proizlaze iz nepoštivanja obveza iz čl. 24. st. 7. i čl. 45. tog zakona, registraciju športaša, njihova prava i obveze, pravo nastupa stranih športaša za hrvatske športske klubove, stegovne odgovornosti športaša te prava i obveze športskih sudaca i zdravstvenih djelatnika ako ova pitanja ne uređuju strukovne udruge ovih osoba i druga pitanja iz područja svog djelovanja.

Člankom 27. st. 3. tog zakona je propisano da kao članovi tijela športskog kluba – udruge za natjecanje ne mogu biti osobe tamo nabrojane, a među njima se navode i menageri u športu, kao i osobe koje su to bile u razdoblju od posljednjih godinu dana.

Tek Izmjenama i dopunama Zakona o športu (Narodne novine broj 86/12) čl. 6. je propisano da se u čl. 12. dodaje st. 2., po kojem sve odredbe tog zakona koje se odnose na menagere u športu iz st. 1. tog članka odnose se na sve fizičke osobe i pravne osobe koje imaju sklopljene ugovore o ulaganju u športaše, odnosno trenere u sustavu športa na temelju kojih imaju pravo na dio prihoda koje proizlazi iz obavljanja njihove djelatnosti, a koje po svom sadržaju odgovaraju poslovima menagera u športu iz st. 1. tog članka. Dakle, tek ovim Izmjenama i dopunama Zakona o športu propisano je da se na takve (u naravi ugovore o ulaganju u športaša) primjenjuju se odredbe tog zakona koje se odnose na menagere u športu iz st. 1. tog članka, a to su osobe koje su prema pravilima nacionalnog saveza ovlaštene obavljati poslove posredovanja prelaska športaša iz jednog športskog kluba u drugi športski klub. Vezano uz doseg značenja ove izmjene i dopune Zakona o športu potrebno je ukazati na obrazloženje prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o športu iz 2012. godine te je ovlaštenu predlagач zakona a glede razloga zbog čega je došlo do dopune odredbe čl. 12. Zakona o športu naveo da je Zakon o športu menagera definirao kao osobu koja je prema pravilima nacionalnog saveza ovlaštena obavljati poslove posredovanja prelaska športaša iz jednog športskog kluba u drugi športski klub. Tim se zakonskim prijedlogom, radi sprječavanja mogućeg sukoba interesa u športu, predlaže propisivanje kako se sve odredbe zakona koje se odnose na menagere u športu, moraju odnositi na sve fizičke i pravne osobe koje imaju sklopljene ugovore o ulaganju u športaše i trenere na temelju kojih imaju pravo na dio prihoda koji proizlazi iz obavljanja njihovih djelatnosti, a koji po svom sadržaju odgovaraju poslovima menagera u športu.

Dakle, iz ovih izmjena i dopuna Zakona o športu iz 2012. godine je jasno razvidno da se tada u Zakonu o športu prvi put spominju ugovori o ulaganju u športaše, ali iz prijedloga izmjena i dopuna tog zakona je također jasno razvidno da se ti ugovori o ulaganju izjednačuju s menagerima u športu samo u smislu sprječavanja mogućeg sukoba interesa u športu, dakle, u smislu već citirane odredbe čl. 27. ZŠ dakle da članovi tijela športskog kluba – udruge za natjecanje ne mogu biti, osim menagera u športu, i fizičke i pravne osobe koje imaju sklopljene ugovore o ulaganju u športaše.

Nadalje, spisu prileži Pravilnik o posrednicima za igrače FIFA-e iz siječnja 2008. godine kao i Pravilnik FIFA-e o radu posrednika u transferima igrača od 10. prosinca 2000. godine, kao što i prileži Pravilnik o radu posrednika u transferima igrača koji je donio Izvršni odbor HNS-a na temelju uvodne odredbe Pravilnika o radu posrednika u transferima igrača izvršnog odbora FIFA-e od 10. prosinca 2000. godine, na sjednici održanoj 25. kolovoza 2001. godine dakle, taj Pravilnik o radu posrednika u transferima igrača donesen je nakon što su zaključeni ugovor o ulaganju i ugovor o posredovanju i zastupanju iz 2001. godine.

Do 1. ožujka 2001. godine HNS nije imao svoj pravilnik jer je ovo područje, dakle, djelovanje i licenciranje posrednika u transferima igrača bilo regulirano isključivo FIFA-inim pravilnikom. U skladu s FIFA-inim Pravilniku o statusu i transferima igrača koji je stupio na snagu 1. veljače 2001. godine, izvršni odbor HNS-a je dana 25. kolovoza 2001. godine donio već naprijed navedeni Pravilnik o radu posrednika u transferima igrača. Taj Pravilnik FIFA-e koji je stupio na snagu 1994. godine ne prileži spisu, ali je dostupan putem elektroničkih medija. Iz uvodne odredbe tog Pravilnika FIFA-e je razvidno da je svaki nacionalni savez, koji to smatra potrebnim, mogao utvrditi svoje interne odredbe o djelovanju posrednika za igrače koji se bave transferima unutar svog saveza, čl. 1. je propisano da igrači i klubovi mogu koristiti usluge savjetnika koji bi ih predstavljao i štutio njihove interese u pregovorima s drugim igračima ili klubovima (posrednik za igrače) s tim da mora posjedovati licencu te je propisano da igrači i klubovi ne smiju koristiti usluge nelicenciranih posrednika. Daljnjim odredbama propisani su uvjeti za dobivanje licence dok su čl. 12. propisana prava i obveze licenciranih posrednika s tim da je čl. 13. propisano da posrednik može predstavljati igrača ili klub ili može voditi njihove poslove prema odredbama čl. 12., ako samo ima pismeni ugovor s odnosnim igračem ili klubom s tim da po st. 2. takav ugovor treba biti ograničen na period od 2 godine ali da može biti obnovljen uz sporazum objiju strana. Nadalje, čl. 5. su i propisane kazne za posrednika koji ne poštuje dodijeljena mu prava ili ne djeluje u skladu s obvezama iz tog Pravilnika, čl. 16. je propisana obveza igrača da ako želi koristiti se uslugama posrednika treba to činiti samo s licenciranim posrednicima s tim da su i propisane sankcije ukoliko se igrač koristi uslugama nelicenciranoga posrednika. Dakle, iz ovih odredbi Pravilnika FIFA-e, a u odnosu na kasniji Pravilnik FIFA-e koji prileži spisu kao i Pravilnik o radu posrednika i transferima igrača HNS-a, nije sadržavao nikakva ograničenja glede naknade koja pripada posredniku.

Iz citiranih odredbi Zakona o športu jasno proizlazi da je HNS kao krovna nogometna organizacija mogla donositi Pravilnik o radu posrednika i transferima igrača, pri čemu utvrđivanje jedinstvenih pravila u određenoj vrsti sporta pripada krovnoj nogometnoj organizaciji FIFA-e, dok regionalni i nacionalni športski savezi su se obvezali kao članovi tog krovnog saveza prihvatiti i primjenjivati pravila te krovne organizacije. Dakle, tu se očituje autonomija športa na način da nacionalni športski savezi stvaraju, primjenjuju i nadziru primjenu pravila kojim se uređuje društveni, športski i pravni odnosi sudionika u nekom športu. Međutim, adresati tih normi su športski savezi, udruge, klubovi, športaši, treneri,

športski funkcioneri, posrednici – menageri u športu dakle, svi oni koji su odredbama Zakona o športu definirani kao pravne i fizičke osobe koje sudjeluju u športu.

Vežano uz tvrdnje tužitelja da se radi o zelenaškom ugovoru, valja reći da prema odredbi čl. 141. st. 1. ZOO, pod zelenaškim ugovorom podrazumijeva se dvostrano naplatni (teretni) ugovor, kojim jedna ugovorna strana (zelenaš) ugovara za sebe ili nekog trećeg očito nerazmjernu imovinsku korist u odnosu na ono što drugoj ugovornoj strani (iskorištenome) daje ili učini, ili se obvezala dati ili učiniti, koristeći se stanjem nužde ili teškim materijalnim stanjem suugovaratelja, njegovim nedovoljnim iskustvom lakomislenošću ili zavisnošću. Postojanje tih nepovoljnih okolnosti na strani iskorištenog suugovaratelja očigledno ukazuje na nepravične uvjete pod kojima je sklopljen takav ugovor, a koji su doveli do ugovaranja očitog nesrazmjera uzajamnih davanja ugovornih strana. Zato je u teoriji izraženo stajalište da zelenaški ugovori su u biti vrsta nemoralnih ugovora.

Zelenaški elementi prisutni su onda kada su, u naplatnom ugovoru, osnovne obveze ugovornih strana stipulirane na način da ih karakterizira očigledni nerazmjer uzajamnih davanja. Zabrana sklapanja zelenaških ugovora ima pravnu osnovu ne samo u provedbi načela jednake vrijednosti uzajamnih davanja, nego i u zaštiti pravila morala u prometu – koja prožimaju i načelo savjesnosti i poštenja, te načelo primjene dobrih poslovnih običaja. Međutim, za nastanak zelenaškog ugovora je potrebno da budu ispunjeni objektivni i subjektivni elementi koji moraju postojati kumulativno istodobno i to u vrijeme sklapanja ugovora.

Prema odredbi čl. 141. st. 1. ZOO, objektivni element je očiti nesrazmjer između obveza ugovornih strana, međutim pravni poredak sankcionira nejednaku vrijednost uzajamnih davanja ugovornih stranaka samo u slučajevima znatne disproporcije. Pritom ZOO ne određuje visinu disproporcije kod zelenaškog ugovora objektivno dakle, ne utvrđuje količinu nerazmjera vrijednosti uzajamnih davanja čiji nastanak dovodi do takvog ugovora, već se radi o pravnom standardu, dakle pravnoj normi koja u svakom konkretnom slučaju treba dati odgovarajući sadržaj. Pravilo je da se vrijednost davanja ocjenjuje prema trenutku sklapanja ugovora, te naknadne promjene se ne uzimaju u obzir. Glede kriterija za utvrđivanje visine nerazmjera valja reći da treba ocijeniti da li se u konkretnom slučaju radi o nerazmjeru koji bitno narušava načelo vrijednosti davanja i koji se može utvrditi kao „očiti nerazmjer“.

Što se tiče subjektivnih elemenata, u vrijeme sklapanja zelenaškog ugovora na strani iskorištene osobe moraju postojati određene nepovoljne okolnosti koje su je prisilile da pristane na sklapanje ugovora s očitim nerazmjerom vrijednosti činidbe i protučinidbe na svoju štetu. Takve nepovoljne okolnosti su stanje nužde ili teško materijalno stanje, a to je takvo stanje u kojem se nalazi neka osoba, da joj je jedini izlaz iz tog stanja sklopiti za nju nepovoljan zelenaški ugovor. Teško materijalno stanje je takva nepovoljna okolnost na strani iskorištenog koja se odnosi na nedostatak određenih osnovnih i imovinskih dobara, odnosno sredstava nužno potrebnih za život, ili život njegove obitelji odnosno njemu bliskih osoba.

Druga zakonom predviđena okolnost jeste nedovoljno iskustvo što znači postojanje nedostatka određenog životnog ili poslovnog znanja o značenju i posljedicama namjeravanog sklapanja zelenaškog ugovora dakle, iskorišteni ugovaratelj sklapa za njega štetni ugovor, jer je uvjeren da pravilno postupa. To nedovoljno iskustvo može se izraziti kao nedostatak općeg životnog iskustva, nedostatak iskustva u poslovnim stvarima općenito, te kao nedostatak iskustva u poslovima određene vrste, te je bitno da nedovoljno iskustvo dovodi do toga da iskorišteni suugovaratelj pristaje na sklapanje ugovora, koji je očigledno nepovoljan za njega.

Što se tiče daljnjeg subjektivnog elementa, a to je lakomislenosti, to je takvo psihičko stanje u kojem iskorišteni ugovaratelj pristupa sklapanju zelenaškog ugovora bez dovoljno zrelog razmišljanja o pravnom značenju ugovora i posljedicama koje će za njega taj ugovor proizvesti. Bitno je da je taj suugovaratelj pogrešno pristupio sklapanju ugovora i olako preuzeo obveze iako svjestan nejednakosti (očitog nesrazmjera) međusobno preuzetih obveza, on bezbrižno – lakomisleno pristaje na to. Što se tiče daljnjeg subjektivnog elementa a to je zavisnost, to znači da se iskorišteni suugovaratelj nalazi u podređenom položaju prema drugom suugovaratelju i da zbog toga sklapa ugovor sa činidbom čija je vrijednost nesrazmjerna. Bitan je odnos zavisnosti, bez obzira na njezinu prirodu (ekonomska zavisnost, zavisnost radnika o poslodavcu ili bilo kakva druga vrsta zavisnosti).

S druge strane, za nastanak zelenaškog ugovora potrebno je da u vrijeme njegovog sklapanja, postojalo znanje zelenaša o postojanju nepovoljnih okolnosti na strani iskorištenog, njegova namjera da te okolnosti iskoristi u svoju korist ili u korist treće osobe ugovaranjem očitog nerazmjera vrijednosti uzajamnih ugovornih obveza. Svijest o nepovoljnom stanju iskorištenog suugovaratelja i neekvivalentnom odnosu ugovornih obveza, te volja zelenaša da to iskoristi za sebe, čini sadržaj namjere iskorištavanja, kao elementa zelenaškog ugovora na strani zelenaša.

Vezano uz prethodno navedeno, valja reći da Ugovor o ulaganju i ugovor o posredovanju i zastupanju iz 2001. godine, a suprotno ne tvrdi niti jedna stranka ovog postupka, ne daju pravo obzirom na sadržaj odredbi I.tuženiku da ostvari dva puta naknadu od 25% od tamo ugovorenih primanja tužitelja, već samo jednu naknadu od 25%, kao što treba reći da Ugovor o međusobnim pravima i obvezama iz 2004. godine, a obzirom na svoj sadržaj, zapravo predstavlja sublimaciju dva prethodna ugovora dakle, Ugovora o ulaganju i Ugovora o posredovanju i zastupanju.

Redovni sudovi sude na temelju Ustava, zakona i međunarodnih ugovora. Kao što je to prethodno rečeno, u vrijeme sklapanja ugovora iz 2001. godine HNS nije imao pravilnik o radu posrednika u transferima igrača obzirom da je on donijet tek u mjesecu kolovozu 2001. godine već je postojao samo Pravilnik FIFA o radu posrednika u transferima igrača, pri čemu se samo navodi, a što je već i prethodno rečeno, da taj pravilnik nije postavljao nikakva ograničenja glede naknade koja pripada posredniku. Pravilnik o radu posrednika u transferu igrača koji je donio HNS u mjesecu kolovozu 2001. godine stoga je primjenjiv samo na kasnije sklopljene ugovore, i kao što je to prethodno rečeno, ovlaštenje HNS-a za donošenje takvog pravilnika proizlazi iz gore citiranih odredbi Zakona o športu.

Međutim, kao što je to i prethodno rečeno, radi se o autonomnim športskim pravilima koja su donesena od krovne nogometne organizacije – HNS, i ta pravila mogu se odnositi samo na adresate tih normi, a to su športski savezi i udruge, klubovi, športaši, treneri, menageri i tako dalje. Sukladno odredbama Pravilnika o radu posrednika u transferima igrača (dalje Pravilnik), adresati tog pravilnika su igrač i posrednik, i to samo onaj posrednik koji ima izdanu licencu od HNS, a to I.tuženik nije bio u vrijeme sklapanja ugovora iz 2001. i 2004. godine, nego je licencirani posrednik bio II.tuženik i to počam od 4. travnja 2006. godine. Dakle, taj se Pravilnik može odnositi samo na igrače i licenciranog posrednika, te su čl. 15. i propisane kazne za posrednika koji ne djeluje u skladu s odredbama tog Pravilnika, a također i propisane su kazne u čl. 17. Pravilnika za igrača koji koristi usluge nelicenciranog posrednika. Dakle, i iz ovih odredbi je jasno razvidno da se odredbe tog Pravilnika ne mogu odnositi na nelicenciranog posrednika jer on nije adresat tih normi, pa stoga, a suprotno pravnom stavu tužitelja, u odnosu na predmetne ugovore ne može se smatrati navedeni Pravilnik kao prisilni

propis, a pogotovo to ne mogu odredbe FIFA-inog Pravilnika koje je za ovaj, redovni sud, nisu izvor materijalnog prava, pa stoga taj pravni odnos treba razmatrati isključivo sa stajališta obveznopravnog odnosa privatno – pravne naravi u odnosu na Ugovor o posredovanju i zastupanju iz 2001. godine kao i odredbe Ugovora iz 2004. godine koji se odnose na posredovanje i zastupanje.

Na pravilnost ovog stava ukazuje i to da sukladno čl. 30. FIFA-inog Pravilnika rješavanje domaćih sporova u vezi s djelatnošću posrednika za igrače, Savezi kao zadnja distanca upućuju sve sporove koji nastanu iz ili u svezi nacionalnim pravilnikom o posrednicima za igrače neovisnom, pravilno sastavljenom i nepristranom arbitražnom sudu, dok prema čl. 22. Pravilnika o radu posrednika u transferu igrača od 25. kolovoza 2001. godine, u slučaju spora između posrednika i igrača, a koji su svi registrirani u Savezu (nacionalni sporovi) nadležan je Savez, dakle nadležni su tijela saveza.

U odnosu na Ugovor o ulaganju iz 2001. godine, te odredbe Ugovora iz 2004. godine koje se odnose na ulaganje I.tuženika u tužitelja, valja reći slijedeće. Ugovor o ulaganju iz 2001. godine koji je kao takav i sublimiran u Ugovor o međusobnim pravima i obvezama iz 2004. godine, kao takav s tim nazivom naš pozitivni pravni sustav nije poznavao sve do već citiranih odredbi Zakona o izmjenama Zakona o športu iz 2012. godine. Očito je zakonodavac prepoznao postojanje takvih ugovora u športu međutim, a kako je to prethodno obrazloženo i kako proizlazi iz prijedloga zakonodavca za izmjenom i dopunama tog zakona, sve fizičke i pravne osobe koje imaju sklopljene takve ugovore o ulaganju u športu i koji po svom sadržaju odgovaraju poslovima menagera u športu iz st. 1. tog članka (dakle i glede posredovanja i zastupanja igrača) su izjednačeni s menagerima u športu ali isključivo sa stajališta sprječavanja mogućeg sukoba interesa u športu. Međutim, ono što je bitno, da iz ove odredbe jasno proizlazi da i sam zakonodavac priznaje takve ugovore o ulaganju a koji po svom sadržaju odgovaraju poslovima menagera u športu. Međutim, ako bi se i prihvatilo da tim Izmjenama i dopunama Zakona o športu su u cijelosti izjednačeni menageri s osobama koje imaju sklopljene ugovore o ulaganju u športu, pa i u odnosu na primjenu Pravilnika, onda valja reći da to nije ni odlučno obzirom da su te izmjene i dopune zakona donesene nakon što su već sklopljeni ugovori koji su predmet ove tužbe.

Što se tiče Ugovora o ulaganju iz 2001. godine i Ugovora o međusobnim pravima i obvezama u dijelu koji se odnosi na ulaganje I.tuženika u tužitelja, iz tih odredbi je jasno ugovoreno da je zajednički cilj i interes ugovornih strana omogućiti i ostvariti uvjete za zaključenje najpovoljnijeg ugovora o transferu nogometaša u nogometni klub u inozemstvu ili tuzemstvu a sve radi stjecanja dobiti po zaključenju naprijed navedenih ugovora.

Iz sadržaja tih ugovora su razvidne međusobne obveze ugovornih strana, koje su točno definirane i koje su prije navedene. Iz tih odredbi jasno proizlazi da se radi o dvostrano obveznom ugovoru, kod kojeg su ulagatelj i športu istodobno i vjerovnici i dužnici. Iz odredbi tog ugovora je jasno razvidno da ulagatelj ulaže, osim novčanih sredstava, medicinsku stručnu i pravnu pomoć, a osim toga, preuzima i obveze vezano uz posredovanje i zastupanje nogometaša a sve radi ostvarivanja ugovorenoga cilja. S druge strane nogometaš se obvezuje na profesionalno ponašanje, maksimalni rad radi aktiviranja svih svojih sposobnosti i vještina i drugo.

Jedno od glavnih obilježja ovakvih ugovora jeste njihova aleatornost. To znači da načelo jednake vrijednosti davanja nije primjenjivo na ugovore kod kojih je izražen element aleatornosti (osim ovog ugovora o ulaganju, tu pripadaju i ugovori o osiguranju, doživotnom

uzdržavanju, igre na sreću i dr). Tako valja reći da kod ugovora o doživotnom uzdržavanju aleatornost se odnosi samo na dužinu života primatelja uzdržavanja, zbog čega se ne može unaprijed odrediti da li postoji srazmjer uzajamnih davanja, dok aleatornosti nema u dijelu imovine koju će davatelj uzdržavanja dobiti u vlasništvo nakon smrti primatelja uzdržavanja. Dakle, i kod takvih ugovora s elementima aleatornosti vrijednost davanja primatelja uzdržavanja ne mora biti ekvivalentan vrijednosti davatelja uzdržavanja.

Međutim, kod ovakvih ugovora aleatornost je još više izražena jer je u cijelosti neizvjestan vrijednosni omjer koji će se na posljertku pojaviti između međusobnih obveza ugovornih strana. Stoga je moguć rezultat u odvijanju tog pravnog odnosa prema kojem će jedna strana (sportaš ili ulagatelj) biti na dobitku, odnosno na gubitku ovisno o navedenom vrijednosnom omjeru. Kao što je prethodno rečeno, zadaća ovog suda nije da utvrđuje taj vrijednosni omjer jer sud ocjenjuje ništetnost ugovora obzirom na vrijeme njegovog zaključenja a ne ocjenjuje vrijednosni omjer koji je nastao u ispunjenju tog ugovora.

Nadalje, a vezano uz tvrdnje tužitelja da su ugovori iz 2001. i 2004. godine ništetni iz razloga što se oni sklapaju na rok do kraja profesionalne karijere igrača, takve tvrdnje su neosnovane. Naime, u tada važećem pozitivnom zakonodavstvu, a prije svega odredbama tada važećeg Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01 - dalje: ZOO) postojao je veliki broj instituta (ugovor o najmu, ugovor o zakupu i dr) i ti ugovori mogli su biti sklapani na neodređeno vrijeme, a i odredba čl. 357. ZOO govori o trajnom dugovinskom roku s određenim rokom trajanja (a ovdje je rok trajanja do kraja profesionalne karijere nogometaša), s tim da valja reći da svaki ugovorni odnos može prestati otkazom ili raskidom (prema stanju spisa tužitelj je i raskinuo ugovore), pri čemu zadaća ovog suda nije, a niti to tužitelj traži, da ocjenjuje ništetnost odredbi ugovora o ugovorenim posljedicama raskida ugovora.

Obzirom na istaknute navode tužitelja u tužbi i u tijeku postupka da se radi o zelenaškim ugovorima, prvo valja reći, a što je i prethodno istaknuto, da ugovori iz 2001. godine, a obzirom na vrijeme koje su sklopljeni i naknadu koja je ugovorena, a što je vidljivo i iz čl. 2. toč. 2. Ugovora o ulaganju predstavljaju ugovore s različitim obvezama ugovornih strana, ali i u odnosu na tužitelja i I.tuženika ugovorenu jedinstvenu naknadu od 25% s tim da, a kao što je prethodno rečeno, Ugovor o međusobnim pravima i obvezama iz 2004. godine predstavlja sublimaciju – objedinjenje ta dva ugovora iz 2001. godine u jedan ugovor. Iz tih ugovora nije razvidno koji dio ugovorene naknade se odnosi na poslove posredovanja i zastupanja tužitelja a koji dio naknade se odnosi na ulaganje I.tuženika u tužitelja, a niti na temelju rezultata dokaznog postupka ovaj sud može ocijeniti visinu te naknade za te međusobno preuzete obveze i prava. To se navodi iz razloga, a kao što je i ovaj sud to prethodno istaknuo, jer jedan od objektivnih elemenata kod zelenaških ugovora jeste da u vrijeme sklapanja takvog ugovora mora postojati očiti nerazmjer između vrijednosti predmeta ugovorom preuzetih obveza u korist zelenaša (i u koristi nekog trećeg) međutim, a kao što je ovaj sud prethodno istaknuo kod ugovora kod kojih je izražen element aleatornosti, a to je Ugovor o ulaganju iz 2001. godine i Ugovor iz 2004. godine u dijelu koji se odnosi na ulaganje I.tuženika u tužitelja nije primjenjivo načelo jednake vrijednosti međusobnih davanja, pa se stoga ne može niti zaključiti o postojanju očitog nerazmjera između vrijednosti predmeta ugovorom preuzetih obveza.

Međutim, ako bi se zaključilo i suprotno, a i obzirom na činjenicu da Ugovor iz 2001. godine kao i Ugovor iz 2004. godine se odnose na poslove posredovanja i zastupanja koji u biti nemaju izražen element aleatornosti, valja reći da tužitelj, na kojem je teret dokaza, nije

dokazao postojanje onih subjektivnih elemenata, kako na strani njega kao iskorištene osobe, tako i na strani I.tuženika kao zelenaša a koje čine bitna obilježja zelenaškog ugovora.

Prije svega, valja reći, da iz iskaza samog tužitelja, I.tuženika a i saslušanog svjedoka Helia Augusta Suzana kao i oba ugovora iz 2001. godine jasno proizlazi da su ti ugovori sačinjeni i u prijevodu na portugalski jezik, s tim da iz iskaza I.tuženika, tužitelja i navedenog svjedoka istovjetno proizlazi da je tom prilikom bio prisutan i prevoditelj na portugalski jezik, s tim da iz iskaza I.tuženika te saslušanog svjedoka jasno proizlazi da je javna bilježnica čitala odredbe ugovora, a to u svom iskazu dopušta i sam tužitelj u dijelu kada navodi da je javna bilježnica „najvjerojatnije nešto rekla jer nije šutjela“. Odgovara da u vrijeme sklapanja Ugovora iz 2001. godine je tužitelj upravo napunio 18 godina, ali iz stanja spisa jasno proizlazi da je on došao u Hrvatsku kad je imao 16 godina, iz iskaza saslušanog svjedoka proizlazi da je već tada poznao hrvatski jezik obzirom da je imao profesoricu hrvatskog jezika koja ga je učila. Nadalje, proizlazi daje navedeni svjedok bio menager tužitelju u razdoblju od 1999. pa do 2001. godine, da je u tom periodu tužitelj bio maloljetan pa je on imao punomoć za njegovu prodaju koja mu je dala njegovu majka i koja je bila ovjerena kod javnog bilježnika u Brazilu. Dakle, tužitelj je, iako se nije radilo o klasičnom menagerskom ugovoru kako to proizlazi iz iskaza saslušanog svjedoka, mogao imati određenih saznanja o sličnoj vrsti pravnog posla kakav je sklopljen 2001. godine, s tim da iz iskaza saslušanog svjedoka jasno proizlazi da odluku o sklapanju tih ugovora nije donio tužitelj sam, nego oboje, s tim da je i prethodno bilo ponude koju je ovaj svjedok odbio, te su zaključili da je najbolje sklopiti ugovore s I.tuženikom obzirom da on nudi najbolje mogućnosti.

Nadalje, iz iskaza tužitelja proizlazi da je on s tom agencijom po sklapanju tog ugovora dobio automobil u vrijednosti od 12.000 do 13.000 € u početku a nakon toga mjesečno iznos od oko po 400 DEM svega dva tri mjeseca, obzirom da je nakon toga sklopio profesionalni ugovor s NK Dinamo, a nakon čega je bio posuđen u NK Zaprješić a 2002. godine se vratio u Dinamo te tamo počeo dobro igrati. Nadalje, iz iskaza saslušanog svjedoka proizlazi da je on došao u Hrvatsku zajedno s tužiteljem i još jednim igračem, da je s njima ostao četiri mjeseca, da su najprije bili smješteni u hotelu Dubrovnik u Zagrebu a potom su živjeli u iznajmljenoj kući u Dubravi i da je sve te troškove plaćao NK Dinamo, s tim da je te troškove trebao poslije refundirati ovaj svjedok NK Dinamu kad mu se isplati između njih ugovorena svota. Također, ovaj svjedok je i naveo da u trenutku sklapanja ugovora iz 2001. godine tužitelj je bio lošeg imovnog stanja te nije imao nikakva primanja, a da je inače došao iz siromašnog dijela Brazila, ali da je prilikom potpisivanja ugovora njemu i tužitelju bilo sve objašnjeno što se potpisuje te da je tužitelj bio zadovoljan s potpisanim ugovorima s tim da, iako je ovaj svjedok mogao sam potpisati ugovore na temelju punomoći koju je imao od tužiteljeve majke, da je to učinio uz sudjelovanje tužitelja jer je htio da i on bude zadovoljan tim ugovorima. Nadalje, tužitelj, a na posebni upit je izjavio da ne može reći da li bez I.tuženika potpisao ugovor o igranju kao profesionalni nogometaš u NK Dinamu, ali da bi sigurno negdje potpisao. Stoga, ovaj sud zaključuje da zbog materijalnog stanja u kojem se nalazio tužitelj, tužitelju nije bio jedini izlaz iz tog stanja sklopiti navedene ugovore, jer kao što je i sam naveo, radi izlaska iz tog stanja sklopio bi s nekim drugim ugovor o igranju kao profesionalni nogometaš, ne može se zaključiti niti o nedovoljnom iskustvu ili lakomislenosti tužitelja, makar je u vrijeme zaključenja ugovora imao 18 godina, obzirom na već, a preko svoje majke, sklopljenog sličnog ugovora sa saslušanim svjedokom i obzirom na činjenicu da je zajedno s ovim svjedokom, koji je imao iskustva u takvim poslovima, donio zajedničku odluku o sklapanju navedenih ugovora, a niti se može zaključiti da je tužitelj bio u podređenom položaju prema I.tuženiku u smislu odnosa zavisnosti tužitelja prema I.tuženiku a sve u smislu tvrdnji tužitelja da uopće ne bi mogao igrati nogomet u Republici Hrvatskoj bez sklapanja takvog ugovora obzirom na utjecaj

koji I.tuženik ima u hrvatskom nogometu i nogometnom klubu dinamo. Novinski natpisi koji su u spis priloženi od strane tužitelja ne predstavljaju dokazni materijal koji bi ovaj sud trebao kao takav razmatrati, a iz dopisa Grada Zagreba, Gradskog ureda za opću upravu od 6. veljače 2013. godine jasno proizlazi da je I.tuženik dana 4. veljače 2000. godine izabran za člana izvršnog odbora kluba NK Dinamo na mandat od četiri godine, ali je razriješen na sjednici skupštine održanoj dana 9. travnja 2000. godine, da je dana 15. prosinca 2001. godine na sjednici skupštine kluba izabran izvršni odbor od 11 članova na mandat od 3 godine, a među njima i I.tuženik. Iz tog dopisa proizlazi da I.tuženik u vremenu od 9. travnja 2000. godine pa do 15. prosinca 2001. godine, a kada su sklopljena te godine dva ugovora, nije imao nikakvu funkciju u klubu. Osim tih subjektivnih elemenata, tužitelj nije dokazao ni one subjektivne elemente na strani I.tuženika a to je svijest o nepovoljnom stanju iskorištenog suugovaratelja i neekvivalentnom odnosu ugovornih obveza, te volja da se to iskoristi za sebe.

Stoga, konačni je zaključak ovog suda da ugovori iz 2001. godine nisu zelenaški ugovori, a pogotovo se ne može zaključiti da je to ugovor iz 2004. godine dakle, u situaciji kada je tužitelj već tri godine imao zaključene ugovore iz 2001. godine, kada je već tri godine imao kao profesionalni igrač ugovor s NK Dinamom, dakle, kada se je već, a što među strankama nije sporno, profilirao kao kvalitetan igrač. Osim toga, u tom razdoblju do sklapanja ugovora iz 2004. godine tužitelj je mogao i raskinuti ugovore iz 2001. godine, kako je to predviđeno odredbama ZOO i samim odredbama ugovora iz 2001. godine pri čemu, a kao što je to prethodno navedeno, jer to nije predmet ovoga spora, nije na ovome sudu da ocjenjuje zakonitost ugovornih odredbi o posljedicama raskida od strane tužitelja.

Stoga, ovaj sud u odnosu na dva ugovora iz 2001. godine ne nalazi nikakve razloge ništavosti, kako u odnosu na cijeli ugovor, tako i u odnosu na pojedine odredbe ugovora, a iz razloga koje je tužitelj istaknuo u tijeku postupka.

Što se tiče Ugovora o međusobnim pravima i obvezama iz 2004. godine sud nalazi razloge djelomične ništavosti i to samo u odnosu na odredbu čl. 9. al. 5. u dijelu gdje je navedeno da pokrovitelju pripadaju u cijelosti sredstva ostvarena po transferu nogometaša i to u dijelu koji pripada pokrovitelju preko 50% iznosa transfera.

Iz ugovora koji su predmet ove tužbe a koji su zaključeni 2001. godine proizlazi da u čl. 2. i 3. tih ugovora je ugovoreno da pokrovitelju pripada pravo na naknadu u visini od 25% ostvarenih transfera, dok je u ugovoru o međusobnim pravima i obvezama iz 2004. godine ugovoreno da pokrovitelju pripadaju u cijelosti sredstva ostvarena po osnovi transfera nogometaša, te po mišljenju ovog suda, a cijeneći cjelokupni odnos između tužitelja i I.tuženika, a prije svega vrijeme trajanja ugovora, te visinu naknade koja pripada I.tuženiku, vrste naknada od kojih I.tuženiku pripada određeni postotak, kao i volju stranaka da značajno povise iznos naknade od transfera u odnosu na raniji ugovor iz 2001. godine, ovaj sud je mišljenja da je Ugovor iz 2004. godine djelomično ništav u čl. 9. al. 5. tog ugovora u dijelu gdje je ugovoreno da I.tuženiku pripada više od 50% od ostvarenog transfera nogometaša jer je, po mišljenju ovog suda, a sukladno čl. 103. st. 1. starog ZOO u tom dijelu ta odredba protivna moralu.

Postoje različite definicije morala, no kriterij za ocjenu da li je nešto moralno su prije svega izvanpravni, društveni i etički, a po mišljenju ovog suda nije moralno da od ukupno ostvarenog transfera tužitelja I.tuženika pripadne cjelokupni transfer uz već ugovoreni postotak naknade od primanja tužitelja.

Odredba čl. 105. starog ZOO kao i odredba čl. 324. novog ZOO jednako su definirale djelomičnu ništavost odnosno ništetnost. Temeljno je načelo da ništavost neke odredbe ugovora sama po sebi ne povlači ništavost samog ugovora, kao što to proizlazi iz st. 1. tih članaka, a što je konkretizacija načela pacta sunt servanda prema kojem treba nastojati da se obvezni ugovori održe na snazi ako je to moguće. Ipak, u istom stavku u kojem je postavljeno temeljno načelo zakonodavac je predvidio odstupanje od njega, tj. ugovor je ništav ukoliko on ne može opstati bez te ništetne odredbe ili ako je određena odredba bila uvjet ugovora ili odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen, te kad je to slučaj, ništavost takve odredbe povlači ništavost cijelog ugovora, a po mišljenju ovog suda, to ovdje nije slučaj.

U odnosu na Ugovor o ustupanju ugovora koji je zaključen dana 16. travnja 2007. godine, valja reći da se zapravo radi o prijenosu ugovora iz odredbi čl. 127. do 129. novog ZOO. Prijenos ugovora je takav pravni posao kojim jedna strana – prenositelj prenosi trećoj osobi – primatelju sva svoja prava i obveze iz već postojećeg dvostrano obveznog pravnog odnosa, s tim da druga strana iz tog odnosa pristane na takav prijenos. Po prijenosu ugovora cjelokupni ugovorni odnos između prenositelja i druge strane prelazi na primatelja i drugu stranu, identitet prvobitnog obveznog odnosa nije se promijenio, prenositelj u cijelosti ispada iz pravnog odnosa i na njegovo mjesto dolazi treći – primatelj ugovora, dok druga strana ostaje. Dakle, glavni učinak prijenosa ugovora je u tome da primatelj stupa u ugovorni odnos i postaje nositelj prava i obveza. Dakle, sadržaj „prijenosa ugovora“ je prenositeljev ugovorni status, čime se, sada, između novih ugovornih strana zasniva obvezno pravni odnos koji je identičan onom ranijem po svom sadržaju.

Međutim, situacija je bitno drugačija nego u odnosu na Ugovor o međusobnim pravima i obvezama iz 2004. godine obzirom da među strankama nije prijeporno, a to proizlazi i iz stanja spisa, da je II.tuženik počam od 4. travnja 2006. godine bio licencirani menager.

To znači da između njega kao licenciranog posrednika i tužitelja kao profesionalnog igrača ima se primjenjivati tada važeći Pravilnik o radu posrednika u transferima igrača koji je donesen na temelju već prethodno citiranih odredbi Zakona o športu. Iz odredbi tog pravilnika, i to čl. 1., čl. 11., 2., 14., 15., te čl. 16. i 17. Pravilnika jasno proizlazi da su I.tuženik i tužitelj bili adresati tog Pravilnika, a što znači da su bili u obvezi primjenjivati odredbe tog Pravilnika koje propisuju da takav ugovor koji se sklapa između njih je ograničen na razdoblje od 2 godine ali da se može obnoviti u pisanom obliku na izričiti zahtjev obiju stranaka, da se iznos naknade koja pripada posredniku koji je djelovao u ime igrača obračunava na temelju osnovnog godišnjeg ukupnog prihoda igrača (tj. isključujući druge pogodnosti kao što je automobil, stan, premije ili bilo koji drugi bonusi, kojih je posrednik igraču ugovorio u ugovoru o zapošljavanju, te ukoliko posrednik i igrač ne mogu postići sporazum o iznosu naknade koji se plaća ili ako ugovor o zastupanju ne predviđa takvu naknadu, posrednik ima pravo na naknadu koja iznosi 5% osnovnog prihoda spomenutog u st. 4., koji će igrač primiti temeljem ugovora o zapošljavanju kojeg je u njegovo ime ugovorio posrednik. Iz tih odredbi Pravilnika jasno proizlazi da tim Pravilnikom nije limitiran iznos naknade koji pripada posredniku već se samo limitira prihod od kojeg se ima obračunavati takav iznos naknade, a tek u situaciji ako posrednik i igrač ne mogu postići sporazum o iznosu naknade koja se plaća ili ako ugovor o zastupanju ne predviđa takvu naknadu, čl. 7. je propisano da posrednik ima pravo na naknadu koja iznosi 5% osnovnog prihoda spomenutog u st. 4., kojeg će igrač primiti temeljem ugovora o zapošljavanju kojeg je u njegovo ime ugovorio posrednik.

Odredbom čl. 15. Pravilnika je propisano da posrednici mogu biti kažnjeni ako ne poštuju dodijeljena im prava i ne djeluju u skladu s obvezama iz tog pravilnika te su im

predviđene i kazne, dok u odnosu na igrača čl. 17. propisane su sankcije ukoliko igrač koristi usluge nelicenciranog posrednika. Dakle, s tim odredbama Pravilnika kao autonomnog športskog prava, nije, a niti je moglo biti popisano da ugovori koji se zaključe protivno odredbama tog pravilnika su ništavi, nego su samo propisane druge vrste posljedica za adresate tog Pravilnika koji se ne pridržavaju odredbi Pravilnika, i to pred tijelima HNS-a.

Stoga, po mišljenju ovog suda, redovni sudovi su ovlašteni odlučivati o tužbenim zahtjevima kako je postavljen od strane tužitelja.

Stoga, po mišljenju ovog suda, odredbe ugovora iz 2004. godine koje su protivne citiranim odredbama Pravilnika glede vremena trajanja, vrste naknade od kojega se obračunava iznos naknade (koji nije limitiran) dovele bi do djelomične ništavosti – ništetnosti ugovora.

Međutim, a kao što je ovaj sud i prethodno istaknuo u odnosu na Ugovor iz 2004. godine, Ugovor o ustupanju iz 2007. godine predstavlja sublimaciju ugovora o posredovanju i zastupanju i ugovora o ulaganju u igrača, a u odnosu na koji ugovor se već ovaj sud prethodno istaknuo da predstavlja valjani ugovor, pa cijeneći, između ostalog, da i iznos naknade glede svoje visine nije limitiran odredbama Pravilnika, ovaj sud je mišljenja da odredbe tog Ugovora na čiju ništavost tužitelj ukazuje nisu ništave, osim u čl. 9. al. 5. tog ugovora (kao i za ugovor iz 2004. godine a kao što je prethodno obrazloženo) gdje je utvrđeno da II.tuženiku pripadaju sredstva ostvarena po transferu tužitelja preko iznosa od 50% tog transfera, smatrajući da je u tom dijelu ta odredba nemoralna.

Nadalje, ona je ništava i u dijelu u kojem je u suprotnosti s odredbom čl. 8. toč. 3. Pravilnika obzirom da je takav ugovor ograničen na razdoblje najviše od 4 godine, a kako je čl. 20. st. 1. ugovora propisano da se zaključuje na neodređeno vrijeme, onda je Ugovor o ustupanju ugovora u dijelu koji se odnosi na poslove posredovanja i zastupanja tužitelja i nakon 16. travnja 2011. godine valjalo utvrditi ništavim, dakle u tom dijelu utvrditi djelomičnu ništavost tog ugovora koja ne povlači ništavost i čitavog ugovora.

Nadalje, obzirom na u tijeku postupka istaknute i navode koji se odnose na ništavost odredbi ugovora po kojoj radi osiguranja svojih prava pokrovitelj ima pravo zaključiti policu osiguranja za slučaj nezgode ili smrti na ime nogometaša vinkuliranu u korist pokrovitelja do visine uloženi sredstava iz tog ugovora te da nogometaš potpisom tog ugovora ustupa svoja prava iz tako zaključene police osiguranja, takva odredba, po mišljenju ovog suda nije sama po sebi ništava – ništetna, valja reći da se kod vinkulacije police zapravo radi o sredstvu osiguranja isplate, a osim toga odredbe ZOO i poznaju institut osiguranja života u korist treće osobe.

Pogrešno je sud prvog stupnja primijenio materijalno pravo kada je utvrdio ništetnim i aneks Ugovora o posredovanju i zastupanju Ugovora o ulaganju od 16. travnja 2007. godine u dijelu u kojem je sklopljen između tužitelja i I.tuženika. Naime, radi se o aneksu dvaju ugovora od 25. veljače 2001. godine, a kao što je to prethodno rečeno, koji je sklopljen između tužitelja, I.tuženika i Helia Augusta Suzana je potvrđeno da Helio Augusto Suzano potvrđuje da od trenutka potpisivanja tih ugovora pa do dana sklapanja tog ugovora nije imao daljnjih ulaganja u tužitelja, da mu I.tuženik isplaćuje iznos od 300.000 USD na ime svih naknada temeljem ugovora iz 2001. godine te da isti izlazi iz ugovornog odnosa s I.tuženikom i tužiteljem, pa sud ne vidi nikakvog razloga zbog kojeg bi ovaj ugovor bio ništav – ništetan jer se radi o slobodnoj dispoziciji ugovornih strana, a niti je on kao akcesorni ugovorima iz 2001.

godine ništetan jer, a kao što je to prethodno ovaj sud obrazložio, nisu ništetni ni ti ugovori iz 2001. godine.

Nadalje, pogrešno je sud pod točkom II izreke stavio izvan snage javnobilježničku ispravu – ugovor o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine.

Tužitelj kao razlog zbog kojeg traži takvu pravnu zaštitu navodi da čl. 14. tog ugovora ne ovlašćuje II.tuženika kao ovrhovoditelja da proizvoljno i samovoljno određuje visinu i dospjeće tražbine već vjerovnik najprije javnom bilježniku, a zatim i sudu i ovršeniku treba pružiti dokaz o ovršenikovim prihodima.

Na te navode valja reći slijedeće. Sukladno čl. 54. st. 1. tada važećeg Zakona o javnom bilježništvu (Narodne novine broj 78/93 i 29/94 – dalje: ZJB), javnobilježnički akt je izvršna isprava koju ako je u njemu utvrđena obveza na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi (a što ovdje je slučaj) i ako sadrži izjavu obvezanika o tome da se na temelju tog akta može radi ostvarivanja dužne činidbe, nakon dospelosti obveze, neposredno provesti izvršenje (a što sadrži).

Sukladno čl. 25. st. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 - dalje: OZ), javnobilježnička isprava ovršna je ako je postala ovršna po posebnim pravilima koji određuju ovršnost takve isprave.

Zakon o javnom bilježništvu ne sadrži izričitu odredbu o tome u kojem trenutku ovršna javnobilježnička isprava stječe svojstvo ovršnosti, ali iz stipulacije čl. 54. st. 1., 3. i 4 ZJB, može se zaključiti da se radi o trenutku dospelosti tražbine koja je njoj utvrđena. Ako ispunjenje tražbine u takvoj ispravi ovisi o uvjetu ili roku koji nije određen kalendarski (tako da se ne može na temelju samo te isprave utvrditi dospelost tražbine), za ovršnog javnobilježničke isprave potrebno je da se javnom ispravom ili, ako je moguće, pravomoćnom sudskom odlukom dokaže da je nastupio uvjet ili da je protekao rok a kako to proizlazi iz odredbe čl. 54. st. 4. ZJB.

Odredbom čl. 54. st. 7. ZJB propisano je da u slučajevima iz stavka 1., 3. i 6. tog članka javni bilježnik će, na zahtjev stranke, sam staviti na ispravu potvrdu o njezinoj ovršnosti. Člankom 33. st. 5. OZ propisano je da javni bilježnici sami daju potvrde o ovršnosti svojih isprava, s tim da u povodu pravnog lijeka ovršenika, sud koji vodi ovršni postupak ispitat će jesu li bili ispunjeni uvjeti za davanje takve potvrde, uzimajući u obzir i izjave osoba koje su prema toj ispravi ovlaštene potvrditi nastupanje okolnosti o kojima ovisi stjecanje tog svojstva (čl. 26. st. 5. i 6.).

U čl. 17. Ugovora o međusobnim pravima i obvezama od 17. svibnja 2004. godine određeno je da su ugovorne stranke suglasne da javni bilježnik na zahtjev bilo koje ugovorne strane stavi potvrdu o ovršnosti na taj ugovor, nakon što ugovorna strana javnom bilježniku prezentira dokaz o dospelosti bilo koje obveze po tom ugovoru. Dokazom u smislu tog članka smatra se izjava ugovorne strane na okolnost nepostupanja po odnosnom članku iz tog ugovora, ovjerovljena kod javnog bilježnika i pisani zahtjev za potvrdom ovršnosti.

Člankom 13. Ugovora stranke su se sporazumjele da će ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu odrediti visinu i dospjeće tražbine, kao i predmet ovrhe, a što je u suglasju s odredbom čl. 26. st. 5. OZ, po kojoj ako je prema ovršnoj ispravi vjerovnik ovlašten odrediti opseg ili

vrijeme ispunjenja tražbine, vjerovnik će opseg ili vrijeme ispunjenja tražbine odrediti u prijedlogu za ovrhu, a što je vjerovnik kao ovrhovoditelj i učinio.

Dakle, ako se radi o okolnostima iz čl. 26. st. 5. OZ, dakle, ako je ovrhovoditelj ovlašten odrediti opseg ili vrijeme ispunjenja tražbine, tada javni bilježnik potvrdu o ovršnosti, a i sud glede opravdanosti prigovora ovršenika glede nastupanja ovršnosti tražbine, ocjenjuju na osnovi izjave osobe koja je prema ovršnoj ispravi ovlaštena potvrditi nastupanje okolnosti o kojima ovisi stjecanje svojstva ovršnosti. Spisu prileži takva izjava ovrhovoditelja kao zahtjev za izdavanjem potvrde ovršnosti (list 34-35 spisa) od 14. ožujka 2011. godine, čime su ispunjeni formalni uvjeti za izdavanje potvrde ovršnosti od strane javnog bilježnika sukladno čl. 35. st. 7. ZJB. To iz razloga jer nedostavljanje te potvrde nije bilo od utjecaja na zakonitost pobijanog rješenja obzirom u tom očitovanju javni bilježnik samo nabraja propise temeljem koji je izdao potvrdu o ovršnosti, dok sama izjava ovrhovoditelja od 14. ožujka 2011. priložena je uz prijedlog za ovrhu koji je dostavljen ovršeniku.

Osim toga, valja reći da tužitelju nije uskraćeno pravo na pošteno suđenje jer u takvoj situaciji može protiv rješenja o ovrsi izjaviti žalbu iz žalbenog razloga iz čl. 46. st. 1. toč. 9. OZ dakle, da nakon ovjeravanja javnobilježničke isprave je njegova tražbina prestala (na primjer da je tužitelj djelomično ili potpuno podmirio svoju obvezu ili da je ovrhovoditelj pogrešno obračunao svoju tražbinu) i u tom slučaju, a sukladno čl. 48. st. 3. OZ, a ukoliko su ispunjeni i drugi uvjeti, tužitelj kao ovršenik će se uputiti da pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom iz razloga iz kojih je izjavio žalbu.

Zbog toga je, a pravilnom primjenom materijalnog prava, valjalo preinačiti prvostupanjsku odluku i u točki II izreke prvostupanjske presude.

U odnosu na žalbene navode tuženika da nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje parnice jer tužbom nije obuhvaćen i Helio Augusto Suzano u onom dijelu ugovora u kojem je on ugovorna strana, valja reći da takav pravni stav tuženika nije osnovan jer ugovorne strane eventualno ništavog ugovora nisu nužni, već jedinstveni suparničari, pa okolnost što obje nisu obuhvaćene tužbom ne predstavlja procesno pravnu smetnju za postupanje po tužbi i vođenje parnice (tako, na primjer, Rev-1802/99, Rev-1276/02).

Zbog navedenog, a temeljem čl. 368. st. 1. i čl. 373. toč. 3. ZPP odlučeno je kao u izreci (točka I do III), s tim da je ovaj sud, a obzirom da je u većem dijelu preinačio prvostupanjsku presudu na način da je tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom, a u manjem dijelu potvrdio prvostupanjsku presudu, nije mogao određeno kvantificirati uspjeh tuženika u postupku, pri čemu se ne može niti zaključiti da tužitelj nije uspio u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, pa je stoga temeljem čl. 154. st. 2. ZPP odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Odluka o trošku postupka u povodu pravnog lijeka a koji se odnosi na zahtjev tužitelja za sastav odgovora na žalbu tuženika temelji se na odredbi čl. 155. st. 1. ZPP (točka IV).

U Zagrebu, 5. svibnja 2015. godine

Predsjednica vijeća:
Vanda Senta, v.r.

Za točnost otpavka – ovlaštenu službenik:
Brankica Fogec